

המצגת "יהושע והגבעונים"

קהל היעד: מתאים לתוכנית הלימודים של כיתה ו.

משך הפעילות: שיעור אחד.

רקע חשוב ללימוד: פרשת הגבעונים נכתבה בזיקה לחוקי המלחמה מספר דברים פרק כ. החוק בספר דברים מבחין בין שני סוגי מלחמות: מלחמה נגד "ערים קרובות" ומלחמה נגד "ערים רחוקות". "ערים קרובות" הן ערים ששוכנות בתוך כנען, ולפי החוק בספר דברים יש להחרימן ולהשמידן. "ערים רחוקות" הן ערים ששוכנות מחוץ לכנען, ובעת מלחמה נגדן יש לנהוג בצורה אחרת. בשלב הראשון יש לקרוא להן לשלום, כלומר להציע להן הסכם כניעה שיאפשר לתושביהן להישאר בחיים ולשמש עבדים לישראל. רק אם הקריאה לשלום נענית בשלילה יש לצאת למלחמה נגדן. בסיפורנו, הגבעונים הם תושבי עיר קרובה, אך הם מתחזים לתושבי עיר רחוקה כדי שיהיו זכאים על פי החוק להסכם הכניעה והשעבוד במקום החרם וההשמדה. בפעילות זו נעסוק בחשיבות מעשה השבועה וההתחייבות.

מטרות

- הכרת הסיפור המקראי על יהושע והגבעונים המופיע בספר יהושע פרק ט.
- הבנת הכוח שיש בשבועה ובהתחייבות.
- עבודת צוות שיתופית בקבוצות.

מיומנויות SEL שנקדם במצגת

מיומנויות בינאישיות בהתנהלות חברתית: ניהול קונפליקטים, עבודה בצוות, ניהול יחסים בינאישיים, ניהול משא ומתן.

שקופית 1: שקופית פתיחה

מה בשקופית? הצגת נושא השיעור: הסיפור המקראי על יהושע והגבעונים המופיע בספר יהושע פרק ט.

שקופית 2

מה בשקופית? סרטון אנימציה קצר המתאר את סיפור הגבעונים בספר יהושע.

המלצה לפעילות עם התלמידים: צפו עם התלמידים בסרטון ובקשו מהם לספר מה הם ראו בסרטון.

שקופית 3

המלצה לפעילות עם התלמידים: בקשו מהתלמידים לשער מדוע חששו הגבעונים מישראל, על פי מיקומה של העיר גבעון ועל פי הכתוב בפרק. רמז: התבוננו בערים השכנות לגבעון. האם הן מוכרות לכם מספר יהושע? מה עלה בגורלן של ערים אלו?

שקופית 4

מה בשקופית? כדי להבין טוב יותר את הסיפור ואת הדמויות, בקשו מהתלמידים לקרוא את החוק מתוך ספר דברים פרק כ. מומלץ גם לבקש מהם לקרוא את הרקע החשוב ללימוד המסביר את רלוונטיות הפרק מספר דברים לסיפורנו.

"רק מערי העמים האלה אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה, לא תחיה כל נשמה. כי החרם תחרימם החתי והאמרי, הכנעני והפרזי, החוי והיבوسی, כאשר צוך ה' אלהיך. למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם, וחסאתם לה' אלהיכם" (פסוקים טז-יח).

המלצה לפעילות עם התלמידים: קראו את הפסוקים שלמעלה ודונו בשאלות:

לפי הכתוב בפרק ולפי מיקומה של העיר גבעון במפה, איך הרגישו הגבעונים כששמעו שבני ישראל מתקרבים לכנען? מדוע הרגישו כך?

שקופית 5

מה בשקופית?

נשאלת השאלה
אילו שאלות הייתם מפנים לדמויות בסיפור כדי להבין אותן טוב יותר?

בשקופית זו נכיר טוב יותר את הדמויות המשתתפות בסיפור. לפנינו ארבע דמויות מתוך הסיפור, כאשר לוחצים על כל אחת מהדמויות מופיעה שאלה ומקום להוסיף שאלות.

לחצו על תמונה למעבר לשקופית כתיבת השאלות.

המלצה לפעילות עם התלמידים:

לאחר הצפייה בסרטון והבנת סיפור הגבעונים, הזמינו את התלמידים להפנות שאלות אל הדמויות שבסיפור. המטרה לנסות להבין את פעולתן של הדמויות. מומלץ לחלק את הכיתה לארבע קבוצות, כל קבוצה תקבל דמות ותברר איתה מהם מניעה וממה נובעת התנהגותה בסיפור. לאחר מכן, כל קבוצה תציג את הדיון במליאה. לחלופין, אפשר לשאול את השאלות יחד במליאה. אפשר גם להמחזי את השאלות – תלמיד או תלמידה יתנדבו לגלם את הדמות, ותלמיד או תלמידה אחרים יראיינו אותם בעזרת השאלות שהתלמידים הציעו. שאלות לדוגמה:
שאלות לגבעונים – ממה אתם מפחדים? האם היה לכם קשר עם ישראל? מהו המוצא שלכם?
שאלות ליהושע – אילו הגבעונים היו אומרים את האמת, לא היית כורת איתם ברית? למה?

שקופית 6

מה בשקופית?

שאלת ברירה – מדוע הגבעונים טוענים כי באו מרחוק?

המלצה לפעילות עם התלמידים: קראו את השאלה יחד בכיתה ובקשו מכל תלמיד לנחש מה התשובה הנכונה לדעתו. לאחר מכן הזמינו נציג שילחץ על התשובה הנכונה לקבלת משוב.

התשובה הנכונה היא ב. הגבעונים הבינו מה עלול להיות

הגבעונים אומרים כי הם באו מארץ רחוקה...
אם כן, מדוע הגבעונים אומרים כי הם באו מארץ רחוקה:

א. כי הם רוצים שישיעו להם לאכול.

ב. כי לפי החוק בתורה אסור לעם ישראל לכות ברית עם עמים הנמצאים בתוך גבולות ארץ כנען.

ג. כי הם חושבים שעם ישראל יאהב אותם יותר אם יגידו שהלכו דרך רחוקה.

גורלם לפי החוק המקראי ורצו להתחזות לאנשים שבאו מרחוק כדי שיכרתו איתם ברית.

שקופית 7

מה בשקופית? סיכום ומעבר.

המלצה לפעילות עם התלמידים: שקופית זו מטרתה לסקרן את התלמידים ולגרום להם לנסות לחשוב בעצמם מה יקרה בהמשך. הרי הברית שנכרתה, נכרתה בתרמית, ולכן השאלה היא האם היא תקפה.

תנו לכמה תלמידים להעלות אפשרויות לגבי המשך הסיפור. תלמיד אחד עשוי להגיד למשל שלדעתו אפשר להפר את הברית ולהרוג את הגבעונים. שאלו בכיתה האם יש מישהו שחושב אחרת ורוצה להציע אפשרות שונה.

אז מה היה לנו?
הגבעונים רימו והתחפשו...
יהושע והעם האמינו...
והברית נכרתה.
"וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים..."
מה יהיה עכשיו?

הבא הקודם

מומלץ לחלק את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תקיים דיון בנושא ולאחר מכן תציג את תוצאות הדיון במליאה.

שקופית 8

מה בשקופית?

"מִן־יָמֵינוּ בְּיַד לְשׁוֹן" (משלי יח, כא).

הגבעונים נשבעו, כלומר הצהירו שדבריהם הם דברי אמת, שהם באו מרחוק, אף על פי שהעיר גבעון נמצאת בשטחי כנען. בני ישראל האמינו לגבעונים והבטיחו, כלומר התחייבו באמצעות מילים, שלא יהרגו אותם.

"מִן־יָמֵינוּ בְּיַד לְשׁוֹן" (משלי יח, כא)
לדעתכם, איך פסוק זה קשור לסיפור הגבעונים?

כתבו טענות בעד ונגד האמירה שאפשר להפר הבטחה אם היא ניתנת על סמך שקר.

נגד	בעד
דוגמה: לא נהוג להפר שבועות.	דוגמה: חייבים להישמע לחוק שבספר דברים
הקלידו כאן	הקלידו כאן
הקלידו כאן	הקלידו כאן
הקלידו כאן	הקלידו כאן

לחצו על תמונה למעבר לשקופית כתיבת השאלות.

הבא הקודם

המלצה לפעילות עם התלמידים:

שאלו את התלמידים איך לדעתם פסוק זה קשור לסיפור הגבעונים.

הצהרה והבטחה נאמרות במילים, שאלו את התלמידים האם לדעתם הן מחייבות?

בקשו מהתלמידים לכתוב טענות בעד ונגד האמירה שאפשר להפר הבטחה אם היא ניתנת על

סמך שקר.

נגד	בעד
דוגמה: לא נהוג להפר שבועות	דוגמה: חייבים להישמע לחוק שבספר דברים

גם את הפעילות הזאת אפשר לקיים בקבוצות: חלקו את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תעסוק בטענה בעד או נגד. התלמידים יכתבו יחד את הטענות ויציגו בכיתה.

שקופית 9

מה בשקופית?

שקופית סיכום ודיון.

המלצה לפעילות עם התלמידים: כעת ניקח את סיפור הגבעונים ונמשיל אותו לחיינו שלנו. העלו את השאלות המוצגות לדיון על ערכה של מילה ודברו עליהן עם התלמידים בהקשר של סיפור הגבעונים. האם תמיד כשאתם מתחייבים על עניין מסוים אתם עומדים במילה שלכם?

בקשו מהתלמידים לשתף את הכיתה במצבים שבהם התחייבו למישהו אבל הפרו את התחייבותם, או במצבים שבהם קיימו את התחייבותם.